

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 261/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, IČO 47 254 874, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Richard Bauer, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Pp 85/2015 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 87/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 5. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Pp 85/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 87/2021 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že tento bol uznesením okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015 z 22. septembra 2015 podľa § 415 ods. 1 s poukazom na § 66 ods. 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) podmienčne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Žilina č. k. 36 T 106/2012 z 26. júla 2012 (právoplatným 22. februára 2013) v spojení s uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 36 T 106/2012 z 21. októbra 2014 a trestným rozkazom Okresného súdu Žilina č. k. 3 T 8/2014 z 21. januára 2014 (právoplatným 3. apríla 2014). Okresný súd ďalším uznesením č. k. 8 Pp 85/2015-59 z 10. novembra 2017 rozhodol podľa § 68 ods. 2 Trestného zákona o tom, že sa sťažovateľ neosvedčil v skúšobnej dobe

podmienečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody určenej mu uznesením okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015 z 22. septembra 2015 a zvyšok trestu odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov a 14 dní vykoná. Okresný súd 10. novembra 2017 konal a rozhodol o neosvedčení sa sťažovateľa v skúšobnej dobe podmienečného odsúdenia na verejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ktorého sa nepodarilo na verejné zasadnutie predvolať z adresy, ktorú orgánom činným v trestnom konaní oznámil [§ 34 ods. 7 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení účinnom do 30. júna 2018 (ďalej len „Trestný poriadok“)]. Okresný súd na verejnom zasadnutí prijal svoje uznesenie č. k. 8 Pp 85/2015-59 z 10. novembra 2017 za prítomnosti ustanoveného obhajcu [REDAKOVANÉ], ktorému aj bolo predmetné uznesenie riadne doručené, s tým, že sťažnosť (ako riadny opravný prostriedok podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku) proti nemu v zákonnej lehote nepodal. Okresný súd svoje uznesenie č. k. 8 Pp 85/2015-59 z 10. novembra 2017 doručoval aj sťažovateľovi na adresu, ktorú označil orgánom činným v trestnom konaní, s tým, že sa okresnému súdu poštová zásielka vrátila z dôvodu, že adresát je neznámy. Na podklade tohto zistenia okresný súd postupoval pri posúdení otázky doručenia svojho uznesenia č. k. 8 Pp 85/2015-59 z 10. novembra 2017 sťažovateľovi podľa § 66 ods. 3 a 4 Trestného poriadku a, vychádzajúc z fikcie doručenia predmetného rozhodnutia sťažovateľovi, zistil, že posledným dňom podania sťažnosti proti predmetnému rozhodnutiu bol 21. december 2017. Okresný súd Žilina vydal v konaní vedenom pod sp. zn. 36 T 106/2012 na sťažovateľa 1. apríla 2021 európsky zatýkací rozkaz, na podklade ktorého bol sťažovateľ 27. júla 2021 zatknutý na území Českej republiky a uznesením Krajského súdu v Ústí nad Labem č. k. 7 Nt 215/2021 z 27. júla 2021 vzatý do vydávacej väzby na účely vydania do výkonu trestu odňatia slobody na území Slovenskej republiky, ktorý v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu aj vykonáva v jeho zostatku 10 mesiacov a 14 dní.

3. Sťažovateľ napadol uznesenie okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015-59 z 10. novembra 2017 opravným prostriedkom, a to sťažnosťou podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 4 Tos 87/2021 z 20. januára 2022 tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku ako podanú oneskorene.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietal podľa svojho názoru priet'ahový postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Pp 85/2015 a krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 87/2021 najmä v čase po podaní sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015-59 z 10. novembra 2017 pri predkladaní veci krajskému súdu na konanie o sťažnosti a taktiež pri rozhodovaní krajského súdu o sťažnosti.

5. Okresný súd postupoval v napadnutom konaní priet'ahovo pri predkladaní spisu krajskému súdu v čase po 27. júli 2021 tak, že z dôvodu straty súdneho spisu a jeho následnej rekonštrukcie bol súdny spis predložený krajskému súdu na konanie o sťažnosti 24. septembra 2021 vo verzii rekonštruovaného spisu a 14. októbra 2021 vo verzii originálu súdneho spisu, ktorý sa napokon na okresnom súde našiel 12. októbra 2021. Právnomu zástupcovi sťažovateľa bol súdny spis predložený k nahliadnutiu na účely odôvodnenia podanej sťažnosti aj napriek jeho žiadostiam a urgenciám až 11. januára 2021 (pričom v čase od 25. novembra 2021 do 31. decembra 2021 nahliadnutiu do súdneho spisu bránila objektívna prekážka z dôvodu choroby právneho zástupcu).

6. Krajský súd mal v napadnutom konaní postupovať priet'ahovo v čase od 24. septembra 2021 do času podania ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľom (do 5. apríla 2022), keďže v čase jej podania s'ťažovateľ a ani jeho právny zástupca nedisponovali rozhodnutím o podanej ústavnej s'ťažnosti.

7. Podľa s'ťažovateľa «... je neprípustné a v rozpore s ním namietanými právami, ak je o ním podanej s'ťažnosti v „okolnostiach jeho trestnej veci“ rozhodované od dňa 27. júla 2021 po dobu viac ako 8 (osem) mesiacov, pričom s'ťažovateľ je po celý čas kontinuálne obmedzený na osobnej slobode, kedy vykonáva výkon trestu 10 (desať) rokov a 14 (štrnásť) dní. S'ťažovateľ podal s'ťažnosť z dôvodu aby porušovatelia preskúmali napadnuté uznesenie „skôr“ ako vykoná uložený trest, pričom logicky neočakával takéto zdĺhavé rozhodovanie o ním podanej s'ťažnosti, ktoré porušuje a doslova popiera a robí „iluzórnymi“ ním namietané práva.». S'ťažovateľ je presvedčený, že «... porušovatelia neposkytli reálnu ochranu jeho právu na slobodu, ktoré ju mu zaručené v čl. 5 ods. 1 písm. a) a b) dohovoru, a tiež jeho právu aby o pozbavení jeho osobnej slobody, na podklade uznesenia o neosvedčení sa porušovateľa v 1. rade, bolo na podklade s'ťažnosti, ktorou spochybňuje napadnuté uznesenie a predkladá o tom konkrétne dôkazy zo dňa 27. júla 2021 „urýchlene“ rozhodnuté podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, aby sa prípadne ešte počas výkonu trestu 10 (desať) mesiacov a 14 (štrnásť) dní mohol obrátiť na ústavný súd pre porušenie práva na súdnu ochranu zaručeného mu v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj ako „ústava“) vo vzťahu k rozhodnutiu o ním podanej s'ťažnosti, a síce ak by jej nebolo porušovateľom v 2. rade vyhovené. Toto právo, najmä včasnosť jeho uplatnenia „na úsečke času výkonu trestu“ v období keď to ešte má pre s'ťažovateľa ako odsúdeného reálny význam, je mu tiež nepriamo porušovateľmi upierané.». Dôsledkom priet'ahového postupu okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach je «stav kedy hrozí, že s'ťažovateľ vykoná celý trest 10 (mesiacov) a 14 (štrnásť) dní, pre ktorý bol obmedzený na osobnej slobode dňa 27. júla 2021, a to bez toho aby sa „urýchlene“ zaoberali zákonnosťou pozbavenia jeho slobody napadnutým uznesením na podklade s'ťažnosti a bez toho aby dali odpoveď na jeho s'ťažnostné námietky».

8. Na podklade uvedeného s'ťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí ústavnej s'ťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1... Okresný súd Bratislava I svojim postupom a rozhodnutiami v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 8 Pp 85/2015 a Krajský súd v Bratislave svojim postupom a rozhodnutiami v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 87/2021, v súvislosti s rozhodovaním o s'ťažnosti s'ťažovateľa... porušili jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a b) Dohovoru... a tiež právo na urýchlené rozhodnutie o pozbavenie slobody zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru....

2... Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bratislava I v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 8 Pp 85/2015 a Krajskému súdu v Bratislave v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 4Tos 87/2021, konať bez zbytočných priet'ahov...

3... Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bratislava I v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 8 Pp 85/2015 a Krajskému súdu v Bratislave v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 4Tos 87/2021, pokračovať v porušovaní namietaných práv s'ťažovateľa...

4... Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave sú povinní spoločne nerozdielne zaplatiť s'ťažovateľovi... primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- EUR...

5... Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave sú povinní zaplatiť... trovy právneho vstúpenia v sume 492,31 EUR... “

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach v čase po 27. júli 2021 v súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015-59 z 10. novembra 2017, ktorým bolo rozhodnuté o tom, že sa sťažovateľ ako odsúdený neosvedčil v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody určenej mu uznesením okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015 z 22. septembra 2015 a zvyšok trestu odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov a 14 dní vykoná.

III.1. Medzinárodnoprávna a zákonná úprava:

10. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu ustanoveného zákonom: a) zákonné pozbavenie slobody osoby po odsúdení príslušným súdom, b) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody z dôvodu nesplnenia rozhodnutia vydaného súdom v súlade so zákonom alebo s cieľom zabezpečiť splnenie povinnosti stanovenej zákonom.

11. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

12. Podľa § 34 ods. 7 Trestného poriadku obvinený je povinný na začiatku prvého výsluchu uviesť adresu, na ktorú sa mu majú písomnosti doručovať, vrátane písomností určených do vlastných rúk, ako aj spôsob doručovania s tým, že ak túto adresu alebo spôsob doručovania zmení, musí takú skutočnosť bez meškania oznámiť príslušnému orgánu; o doručovaní a následkoch s tým spojených orgán činný v trestnom konaní alebo súd obvineného poučí.

13. Podľa § 66 ods. 1 Trestného poriadku do vlastných rúk sa doručuje a) obvinenému obžaloba a predvolanie, b) osobám oprávneným podať proti rozhodnutiu opravný prostriedok rovnopis takéhoto rozhodnutia, c) iná písomnosť, ak to sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník alebo asistent prokurátora z dôležitých dôvodov nariadi.

14. Podľa § 66 ods. 3 Trestného poriadku ak nebol adresát zásielky, ktorú treba doručiť do vlastných rúk, zastihnutý na adrese, ktorú na tieto účely uviedol, zásielka sa uloží u orgánu, ktorý zásielku doručuje, a adresát sa vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v určitý deň a hodinu. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledný, uloží sa písomnosť na pošte alebo orgáne obce a adresát sa vhodným spôsobom upovedomí, kde a kedy si môže zásielku vyzdvihnúť. Ak si adresát zásielku nevyzdvihne do troch pracovných dní od uloženia, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel; toto neplatí, ak ide o doručenie obžaloby, uznesenia o podmienenom zastavení trestného stíhania a trestného rozkazu.

15. Podľa § 66 ods. 4 Trestného poriadku písomnosť sa považuje za doručенú adresátovi aj vtedy, ak sa zásielka vráti z adresy, ktorú na tieto účely uviedol, s tým, že adresát je neznámy, a to dňom,

keď bola zásielka vrátená orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu, aj keď sa adresát o tom nedozvedel; to neplatí, ak ide o doručenie obžaloby, uznesenia o podmieňnom zastavení trestného stíhania a trestného rozkazu.

16. Podľa § 179 ods. 1 Trestného poriadku uznesenie treba oznámiť osobe, ktorej sa priamo dotýka, ako aj osobe, ktorá naň dala svojím návrhom podnet; uznesenie súdu sa oznámi aj prokurátorovi. Oznámenie sa robí buď vyhlásením uznesenia v prítomnosti toho, komu treba uznesenie oznámiť, alebo doručením rovnopisu uznesenia.

17. Podľa § 179 ods. 2 Trestného poriadku ak má osoba, ktorej treba uznesenie oznámiť, obhajcu, prípadne splnomocnenca, postačí, ak sa uznesenie vyhlási buď tejto osobe, alebo jej obhajcovi, prípadne splnomocnencovi; ak sa oznamuje uznesenie doručením rovnopisu, doručí sa len obhajcovi, prípadne splnomocnencovi. Ak ide o osobu pozbavenú spôsobilosti na právne úkony alebo osobu, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená a ktorá obhajcu, prípadne splnomocnenca nemá, oznámi sa uznesenie jej zákonnému zástupcovi.

18. Podľa § 179 ods. 3 druhej vety Trestného poriadku ak je obvinený vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave, treba uznesenie, proti ktorému je prípustná sťažnosť, oznámiť obvinenému a jeho obhajcovi aj vtedy, ak obvinený nemá obmedzenú spôsobilosť na právne úkony.

III.2. Rozhodnutia vydané v napadnutom konaní okresného súdu a krajského súdu:

19. Okresný súd v napadnutom konaní svojím uznesením č. k. 8 Pp 85/2015 z 22. septembra 2015 rozhodol podľa § 415 ods. 1 s poukazom na § 66 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku o podmieňnom prepustení sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody s tým, že mu určil skúšobnú dobu 18 mesiacov a nariadil probačný dohľad vo výmere 18 mesiacov a podľa § 51 ods. 4 písm. d), j) Trestného zákona mu ustanovil povinnosť spočívajúcu v príkaze zaplatiť v skúšobnej dobe zmeškané výživné a zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

20. Okresný súd v napadnutom konaní svojím uznesením č. k. 8 Pp 85/2015 z 10. novembra 2017 rozhodol o neosvedčení sa sťažovateľa v skúšobnej dobe podmieňného odsúdenia na verejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ktorého sa nepodarilo na verejné zasadnutie predvolať z adresy, ktorú orgánom činným v trestnom konaní oznámil. Okresný súd v predmetom uznesení v podstatnom konštatoval, že *„Po uplynutí skúšobnej doby probačný a mediačný úradník predložil súdu dňa 06.06.2017 záverečnú správu z probácie č. 1P/56/2015, z ktorej je zrejmé, že podmieňne prepustený odsúdený [černá štvorcová oblasť] sa počas plynutia skúšobnej doby určenej pri podmieňnom prepustení nedostavil na výkon probácie, nepodarilo sa mu doručiť zásielku s predvolaním na adresu, ktorú uviedol ako doručovaciu pri podmieňnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, a to ani prostredníctvom policajného zboru. V registri priestupkov ani v registri trestov nemá nový záznam, avšak probačného dohľadu sa nezúčastnil a nepreukázal, či zaplatil zmeškané výživné.“* Na podklade tohto zistenia okresný súd uzavrel, že *„Keďže podmieňne prepustený odsúdený [černá štvorcová oblasť] sa probačného dohľadu nariadeného mu pri podmieňnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody nezúčastnil a nebolo ho možné predvolať z adresy, ktorú uviedol pri podmieňnom prepustení a zároveň súdu nepreukázal ani splnenie povinností ustanovených mu pri podmieňnom prepustení, t.j. nepreukázal, že zaplatil zmeškané výživné*

a že sa preukázateľne uchádzal o zamestnanie, súd dospel k jednoznačnému záveru, že podmiennečne prepustený [REDAKOVANÉ] nevyhovel podmienkam uloženým pri podmiennečnom prepustení. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, súd rozhodol tak, že sa v skúšobnej dobe určenej pri podmiennečnom prepustení neosvedčil a zvyšok trestu odňatia slobody vykoná v ústave na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.“.

21. Krajský súd v uznesení č. k. 4 Tos 87/2021 z 20. januára 2022 k otázke včasnosti podania opravného prostriedku konštatoval, že „... odsúdený [REDAKOVANÉ] nepodal sťažnosť v zákonom stanovenej lehote a to s poukazom na to, že posledný deň trojdňovej lehoty na podanie opravného prostriedku uplynul dňa 21.12.2017. Podľa § 187 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom do 30.06.2018 sťažnosť sa podáva orgánu, proti ktorého uzneseniu smeruje, a to do troch dní od oznámenia uznesenia. Oznámením uznesenia je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba uznesenie doručiť. Iba ak sa uznesenie vyhlási v neprítomnosti takejto osoby, oznámením je až doručenie uznesenia. Ako to vyplýva zo zápisnice o verejnom zasadnutí z 10.11.2017, odsúdený [REDAKOVANÉ] nebol prítomný pri vyhlasovaní uznesenia, v dôsledku čoho mu lehota troch pracovných dní začala plynúť od doručenia uznesenia, za ktoré je potrebné považovať aj doručenie na základe fikcie podľa § 66 ods. 3, ods. 4 a aj ods. 5 Tr. por. V posudzovanej veci bolo odsúdenému [REDAKOVANÉ] písomné vyhotovenie napadnutého uznesenia neúspešne doručované na adresu, ktorú na tento účel uviedol s tým, že zásielka sa súdu prvého stupňa vrátila s oznámením poštového doručovateľa, že adresát je neznámy. Z tohto dôvodu bolo potrebné pri stanovení dňa doručenia uznesenia vychádzať z dikcie § 66 ods. 4 Tr. por. podľa ktorého písomnosť sa považuje za doručení adresátovi aj vtedy, ak sa zásielka vráti z adresy, ktorú na tieto účely uviedol, s tým, že adresát je neznámy, a to dňom, keď bola zásielka vrátená orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu, aj keď sa adresát o tom nedozvedel... Keďže zásielka sa okresnému súdu vrátila dňa 11.12.2017 ako nedoručená z dôvodu, že adresát je neznámy, je tento deň potrebné považovať za deň doručenia uznesenia. Za týchto okolností by lehota na podanie sťažnosti odsúdenému uplynula dňa 14.12.2017, ale nakoľko mal odsúdený obhajcu, ktorému bolo predmetné uznesenie doručené dňa 18.12.2017, v súlade s § 187 ods. 1 veta druhá Tr. por. plynula odsúdenému lehota na podanie sťažnosti od doručenia napadnutého uznesenia obhajcovi a jej koniec pripadal na deň 21.12.2017. V tejto lehote však sťažnosť podaná nebola.“.

22. K obsahu sťažnostných námietok sťažovateľa týkajúcich sa doručovania uznesenia okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015 z 10. novembra 2017 krajský súd konštatoval, že ich považuje za neopodstatnené z dôvodu, že „Odsúdený... na verejnom zasadnutí konanom pred okresným súdom dňa 22.09.2015, na ktorom bolo rozhodnuté o jeho podmiennečnom prepustení, uviedol ako adresu, na ktorej sa bude zdržiavať a teda na ktorej mu aj majú byť doručované zásielky, adresu [REDAKOVANÉ]. Žiadnu inú adresu pre účely doručovania odsúdený v tomto konaní súdu neuviedol. Súd prvého stupňa teda postupoval správne, keď odsúdenému [REDAKOVANÉ] doručoval napadnuté uznesenie na túto adresu, pričom v žiadnom smere nebol povinný akokoľvek zisťovať inú adresu odsúdeného, na ktorú by mu mali byť doručované súdne zásielky a to ani z iného konania vedeného súdmi Slovenskej republiky v akejkoľvek veci odsúdeného [REDAKOVANÉ], vrátane konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 3C/33/2014. Oznámenie zmeny adresy na doručovanie písomností je totiž osobnou povinnosťou odsúdeného, ktorá mu vyplýva z ustanovenia § 34 ods. 7 Tr. por. Aplikácia tohto ustanovenia sa v plnej miere vzťahuje aj na odsúdenú osobu, nakoľko v zmysle § 10 ods. 11 Tr. por.

sa obvineným rozumie aj odsúdený. Ak teda odsúdený zmenil adresu, na ktorej sa zdržiaval a na ktorú mu následne mali byť doručované zásielky súdu, bolo jeho povinnosťou túto skutočnosť bezodkladne oznámiť súdu konajúcemu v predmetnej trestnej veci. Ak tak neurobil, znáša všetky dôsledky s nesplnením tejto povinnosti spojené, vrátane uplatnenia fikcie doručenia a z tohto dôvodu sa nemôže úspešne dovolávať toho, že súdu v inej právnej veci v civilnom konaní oznámil aktuálnu adresu svojho pobytu. Z uvedených dôvodov je nepodstatným tvrdenie odsúdeného, že mu uznesením súdu o podmienenej prepustení nebola uložená povinnosť oznamovať zmenu svojej adresy, nakoľko mu táto povinnosť vyplývala priamo zo zákona. Tejto povinnosť si mal byť odsúdený vedomý o to viac, že uvedeným uznesením o podmienenej prepustení z výkonu trestu odňatia slobody bol nad odsúdeným nariadený probačný dohľad, o čom odsúdený musel mať vedomosť, keďže bol prítomný na verejnom zasadnutí, na ktorom bolo toto uznesenie vyhlásené a na ktorom mu aj bolo písomné vyhotovenie tohto uznesenia doručené. Vedomosť probačného a mediačného úradníka o akejkoľvek zmene adresy pobytu odsúdeného a adresy na doručovanie písomností je pritom jedným z nevyhnutných predpokladov pre úspešnú realizáciu probačného dohľadu, pričom probačný dohľad nad odsúdeným začal už dňom právoplatnosti uvedeného uznesenia, nie až v októbri 2016, kedy súdu konajúcemu v civilnej veci odsúdený oznámil inú adresu svojho pobytu...“.

III.3. Posúdenie veci:

23. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že sťažovateľom označené právo podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a b) dohovoru nebolo v sťažovateľom nastolenej právnej situácii porušené.

24. Vo všeobecnom vyjadrení pojem odňatie slobody v zmysle čl. 5 ods. 1 dohovoru obsahuje objektívny prvok uväznenia osoby v určitom obmedzenom priestore na nezanedbateľnú dobu, ako aj dodatočný subjektívny prvok spočívajúci v tom, že osoba platne nedala súhlas predmetné uväznenie (Storck proti Nemecku, § 74; Stanev proti Bulharsku, § 117), pričom pojem odňatie slobody sa neobmedzuje len na prípad zadržania po zatknutí alebo odsúdení, ale môže mať množstvo iných foriem (Guzzardi proti Taliansku, § 95). Aby bolo možné určiť, či bol niekto „zbavený slobody“ v zmysle garancií vyplývajúcich z čl. 5 dohovoru, východiskovým bodom musí byť jeho konkrétna situácia a musí sa vziať do úvahy celý rad kritérií, ako je druh, trvanie, účinky a spôsob vykonania predmetného opatrenia (De Tommaso v. Taliansko, § 80; Guzzardi v. Taliansko, § 92; Medvedev a iní v. Francúzsko, § 73; Creangă v. Rumunsko, § 91).

25. Článok 5 ods. 1 písm. a) dohovoru sa vzťahuje na každé „odsúdenie“, ktoré vedie k odňatiu slobody súdom, a nerozlišuje právnu povahu trestného činu, z ktorého bola osoba uznaná vinnou, a to či už ide o trestný čin, alebo disciplinárny trestný čin podľa práva príslušného štátu (Engel a iní proti Holandsku, § 68; Galstyan proti Arménsku, § 46). Pod pojem odsúdenie je možné zahrnúť konštatovanie viny, ako aj uloženie trestu alebo iného opatrenia zahŕňajúceho odňatie slobody (Del Río Prada proti Španielsku, § 125; James, Wells a Lee proti Spojenému kráľovstvu, § 189 M. proti Nemecku, § 87, Van Droogenbroeck proti Belgicku, § 35, B. proti Rakúsku, § 38). S prihliadnutím na okolnosti sťažovateľovej trestnej veci a jej štádia, ktorým je v čase podanej ústavnej sťažnosti výkon právoplatne uloženého trestu odňatia slobody (presnejšie rozhodnutie o vykonaní zvyšku trestu odňatia slobody z dôvodu právoplatného rozhodnutia o neosvedčení sa sťažovateľa v skúšobnej dobe podmienenej prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody), aplikácia čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru prichádza do úvahy aj v tomto prípade. Sťažovateľ

bol uznesením okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015 z 22. septembra 2015 podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Žilina č. k. 36 T 106/2012 z 26. júla 2012 (právoplatným 22. februára 2013) v spojení s uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 36 T 106/2012 z 21. októbra 2014 a trestným rozkazom Okresného súdu Žilina č. k. 3 T 8/2014 z 21. januára 2014 (právoplatným 3. apríla 2014). Okresný súd ďalším uznesením č. k. 8 Pp 85/2015-59 z 10. novembra 2017 rozhodol o tom, že sa v skúšobnej dobe podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody neosvedčil a zvyšok trestu odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov a 14 dní vykoná. Sťažovateľ bol na podklade európskeho zatýkacieho rozkazu zatknutý na území Českej republiky a uznesením Krajského súdu v Ústí nad Labem č. k. 7 Nt 215/2021 z 27. júla 2021 vzatý do vydávacej väzby na účely vydania do výkonu trestu odňatia slobody na území Slovenskej republiky, ktorý v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu aj vykonáva v jeho zostatku 10 mesiacov a 14 dní [čím je daná súvislosť s čl. 5 ods. 1 písm. b) dohovoru, a to v priamej previazanosti so zatknutím na účel podrobenia sa rozhodnutiu o právoplatne uloženom a po podmiennečnom prepustení opäť „premenenom“ treste odňatia slobody, resp. jeho zvyšku, k čomu pozri aj nasledujúci bod]. Právnym titulom výkonu zvyšku trestu odňatia slobody sťažovateľom je totiž uznesenie okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015-59 z 10. novembra 2017 o jeho neosvedčení sa v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia v priamej nadväznosti na jeho pôvodné právoplatné odsúdenie. Sťažovateľ neuplatnil proti rozhodnutiu okresného súdu riadny opravný prostriedok (čomu kvalitatívne zodpovedá situácia, v ktorej ho podal oneskorene, o čom rozhodol, ako to je objasnené v ďalšej časti tohto odôvodnenia, po náležitom prieskume krajský súd), teda nebol pozbavený osobnej slobody pri možnej konštatácii porušenia čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru.

26. Článok 5 ods. 1 písm. b) dohovoru umožňuje väzbu len na „zabezpečenie splnenia“ akejkoľvek zákonom stanovenej povinnosti. Dotknutá osoba preto musí mať nesplnenú povinnosť a zatknutie a zadržanie musia mať za cieľ zabezpečiť jej splnenie, a nie represívny charakter. Akonáhle je príslušná povinnosť splnená, dôvod na zadržanie podľa čl. 5 ods. 1 písm. b) dohovoru zaniká (Vasileva v. Dánsko, § 36; S., proti a A. v. Dánsko, § 80 – § 81). Okrem toho čl. 5 ods. 1 písm. b) dohovoru predpokladá obmedzenie osobnej slobody inak ako väzbou na podklade zatknutia v prípade nesplnenia zákonom daných povinností v najrôznorodjších situáciách. Ide napr. o prípady týkajúce sa nezaplatenia súdnej pokuty (Velinov v. bývalá juhoslovanská republika Macedónsko; Airey v. Írsko, rozhodnutie Komisie), odmietnutia podrobiť sa lekárskej prehliadke týkajúcej sa duševného zdravia (X. v. Nemecko, rozhodnutie Komisie z 10. 12. 1975) alebo krvnému testu nariadenému súdom (X. v. Rakúsko, rozhodnutie Komisie), nedodržiavania obmedzení pobytu (Freda v. Taliansko, rozhodnutie Komisie), nedodržania rozhodnutia o odovzdaní detí rodičom (Paradis v. Nemecko), nedodržania záväzných príkazov (Steel a ďalší v. Spojené kráľovstvo), porušenia podmienok kaucie (Gatt v. Malta) a umiestnenia v psychiatrickej liečebni (Trutko v. Rusko a Beiere v. Lotyšsko, kde vnútroštátne konanie neposkytlo dostatočné záruky proti svojvôli). Povinnosť musí mať špecifickú a konkrétnu povahu (Ciulla v. Taliansko, § 36), pričom čl. 5 ods. 1 písm. b) dohovoru odkazuje pri realizácii vynútenia si povinnosti na vnútroštátne právo vrátane postupu, ktorý treba dodržať pri ukladaní a dodržiavaní takejto povinnosti [Rožkov proti Rusku (č. 2), § 89]. Z uvedeného je teda zrejmé, že uznesením okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015 z 10. novembra 2017 bola sťažovateľovi uložená konkrétna povinnosť, a to vykonať zvyšok trestu odňatia slobody v trvaní 10 mesiacov a 14 dní a na účely splnenia tejto

konkrétne určenej povinnosti bol na jeho osobu vydaný európsky zatýkací rozkaz, na podklade ktorého bol 27. júla 2021 zatknutý na území Českej republiky a uznesením Krajského súdu v Ústí nad Labem č. k. 7 Nt 215/2021 z 27. júla 2021 vzatý do vydávacej väzby na účely vydania do výkonu trestu odňatia slobody na území Slovenskej republiky, ktorý v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu aj vykonáva v jeho zostatku 10 mesiacov a 14 dní. Jeho právo podľa čl. 5 ods. 1 písm. b) dohovoru teda nebolo porušené, a to ani v spojení aj s čl. 5 ods. 4 dohovoru (právo podať návrh na prepustenie z vydávacej väzby v prípade sťažovateľa prichádzalo do úvahy len po jeho zatknutí a vzatí do vydávacej väzby na území Českej republiky, nie však po tom, čo bol vydaný na územie Slovenskej republiky do výkonu zvyšku trestu odňatia slobody). Podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľom 5. apríla 2022 (teda v čase, keď už vykonáva zvyšok trestu odňatia slobody) teda eliminuje aj samostatnú aplikáciu čl. 5 ods. 4 dohovoru, ku ktorej mylne dospel sťažovateľ na základe predpokladu, že rozhodnutie o výkone zvyšku trestu odňatia slobody v dôsledku neosvedčenia sa po podmienenom prepustení z jemu pôvodne uloženého trestu nebolo v čase vydania európskeho zatýkacieho rozkazu právoplatné, keďže mu toto rozhodnutie nebolo riadne doručené (čo v podstate platí o všetkých ním uplatnených právach). Tento záver však neobstojí oproti rozhodnutiu krajského súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa ako oneskorene podanej, z ktorého musel ústavný súd pri svojom prieskume, aj keď nie je ústavnou sťažnosťou priamo napadnuté, vzhľadom na povahu veci (situácie) vychádzať.

27. Pokiaľ ide o toto rozhodnutie, ústavný súd nezistil prvky ústavnej diskonformity v jeho obsahovom vyjadrení k otázke plynutia lehôt na podanie riadneho opravného prostriedku proti uzneseniu okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015 z 10. novembra 2017, ako aj posúdenia zákonných podmienok na negatívny záver o osvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody. Ako východiskový moment hodnotí ústavný súd nemožnosť spochybníť ústavnú udržateľnosť záveru o nesplnení povinnosti sťažovateľa ako odsúdeného (§ 10 ods. 11 Trestného poriadku) podľa § 34 ods. 7 Trestného poriadku uviesť adresu na doručovanie písomností do vlastných rúk vrátane spôsobu doručovania a pri akejkoľvek zmene tejto adresy jej zmenu oznámiť príslušnému orgánu (teda s ohľadom na štádium trestného konania buď orgánu činnému v trestnom konaní, alebo súdu). Ako ústavne konformný hodnotí ústavný súd aj krajským súdom prezentovaný názor o tom, že za nedostatočné považuje oznámenie adresy na doručovanie v civilnom konaní, teda vo veci iného súdneho konania. Sťažovateľ bol osobne prítomný na verejnom zasadnutí, na ktorom bolo prijaté uznesenie okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015 z 22. septembra 2015, ktorým bol podmienne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody s tým, že mu bola určená skúšobná doba v trvaní 18 mesiacov a nariadený probačný dohľad v trvaní 18 mesiacov a zároveň mu boli uložené povinnosti spočívajúce v príkaze zaplatiť v skúšobnej dobe zmeškané výživné a zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie. V dôsledku neoznámenej adresy na doručovanie písomností, resp. jej zmeny okresnému súdu do príslušného konania tak v konečnom dôsledku neprevzal ani mu nebolo riadne doručované uznesenie okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015 z 10. novembra 2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť s ohľadom na plynutie lehôt ustanovenému obhajcovi 21. decembra 2017. Okresným súdom aplikovaná fikcia doručenia vo vzťahu k sťažovateľovi (ktorej uplatnenie je, ako už bolo uvedené, ústavne udržateľné) tak ani nebola finálnym faktorom okamihu nadobudnutia právoplatnosti uznesenia okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015 z 10. novembra 2017, keďže toto nadobudlo právoplatnosť v neskoršej dobe

s ohľadom na doručovanie vykonávané ustanovenému obhajcovi. Za nepodanie riadneho opravného prostriedku obhajcom potom už všeobecný súd zodpovednosť nenesie, resp. nemohol v tomto zmysle porušiť základné práva sťažovateľa.

28. Z uvedeného dôvodu primárne ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť vo vzťahu k všetkým jej petitom uplatneným právam [čl. 5 ods. 1 písm. a), b) a ods. 4 dohovoru] z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

29. Sekundárne je prítomný aj ďalší dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti, a to aj z dôvodu nesplnenia náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, keďže sťažovateľ aplikáciu čl. 5 ods. 1 písm. a) a b) dohovoru v spojení s čl. 5 ods. 4 dohovoru nijakým spôsobom nezrejmuje, ich aplikáciu zakladá len ich označením v jeho právnej veci. Tomu nasvedčuje aj procesná aktivita sťažovateľa, ktorý v sťažnosti na prietahy adresovanej predsedovi okresného súdu z 12. októbra 2021 označuje ako referenčný čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 dohovoru, prostredníctvom ktorých sa domáha ochrany svojich práv v súvislosti s prietahmi okresného súdu v napadnutom konaní, zároveň tomu nasvedčuje aj návrh na rozhodnutie ústavného súdu vo veci samej (tzv. petit ústavnej sťažnosti) vo svojej parciálnej časti (bod 2 petitu). Aspekt prietahovosti prichádza do úvahy len v súvislosti s čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorého neuplatniteľnosť na dotknutú situáciu (na rozdiel od situácie výkonu väzby) už ústavný súd objasnil, a to v nadväznosti na preskúmanú a náležite potvrdenú okolnosť, že sťažovateľ bol v Českej republike zatknutý a na výkon trestu odňatia slobody v Slovenskej republike dodaný na základe právoplatného rozhodnutia o výkone zvyšku trestu. Vo vzťahu k výkonu trestu môže byť z hľadiska prietahovosti relevantná len otázka podmieneného prepustenia, čo však nie je posudzovaný prípad.

30. Nad rámec uvedeného a nad rámec odôvodnenia uznesenia krajského súdu sa ústavnému súdu žiada poznamenať, že sťažovateľom podaná sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu č. k. 8 Pp 85/2015 z 10. novembra 2017 bola podaná proti už právoplatnému rozhodnutiu, ktoré nadobudlo právoplatnosť 21. decembra 2017, a to uplynutím lehoty na podanie sťažnosti obhajcom. Pokiaľ ide o (aj keď inak riadne vykonané) doručovanie tohto uznesenia samotnému sťažovateľovi, toto bolo zo strany okresného súdu aktivitou prekračujúcou procesný rámec takej potreby, a to vzhľadom na § 179 ods. 2 a 3 Trestného poriadku (nešlo o žiaden z prípadov podľa odseku 3 označeného ustanovenia).

31. Vzhľadom na odmietnutie podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa ostalo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uvedenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu